

Bestuursverslag 2018

Gods liefde gestalte geven in de stad Amsterdam – dat is en blijft de missie van de Protestantse Kerk Amsterdam (PKA). In de drukte van de stad en het alledaagse bestaan willen de wijkkerken en pioniersplekken oases van inspiratie, rust, religie en zingeving zijn. Daarbij zijn ze zich meer dan ooit bewust van hun kwetsbaarheid: het aantal leden daalt en de kerk wordt - zeker in een stad als Amsterdam - minder zichtbaar. Anderzijds groeit in de samenleving de behoefte aan verbinding en zingeving. In 2018 komt het Beleidskader 2018-2022 uit dat reageert op deze ontwikkelingen. De PKA kiest ervoor om een open en toegankelijke kerk te zijn die inspeelt op de behoeften van de stad. De komende jaren wordt ingezet op een veelkleurige en gevarieerde kerkelijke presentie, duurzaamheid en een gezonde financiële huishouding, waardoor ruimte vrijkomt om te investeren in vernieuwing.

Komen en gaan van predikanten

Begin januari neemt ds. Niek Scholten afscheid van de PKA en wijkgemeente Willem de Zwijgerkerk omdat hij een beroep naar de Protestantse Gemeente in Aerdenhout aanvaardt. De gemeente kiest ervoor een interim-predikant aan te trekken die haar helpt bij het maken van toekomstplannen. Per 1 september begint ds. Roel Knijff aan deze taak. Zondag 14 januari begint in De Binnenwaai Alexander Noordijk als voorganger-kerkelijk werker. Diverse PKA-predikanten behalen hun pensioengerechtigde leeftijd. Begin april gaat ds. Ditske Tanja met emeritaat en neemt zij afscheid van wijkgemeente De Ontmoeting. Haar collega-predikant ds. Han Dijk gaat verderop in het jaar met vervroegd emeritaat. Half april neemt ds. Bas van der Graaf afscheid van de Jeruzalemkerk vanwege de uitbreiding van zijn functie als pionierbegeleider. Op Pinksterzondag 20 mei neemt ds. Fokkelen Oosterwijk na ruim 23 jaar afscheid van de Westerkerk. Eind augustus neemt scriba ds. Julia van Rijn afscheid van de PKA om een van de nieuwe classispredikanten van de Protestantse Kerk in Nederland te worden. Met ingang van oktober volgt ds. Rosaliene Israël haar in de functie van scriba op. Zondag 14 oktober verwelkomt de Elthetogemeente in Amsterdam-Oost haar nieuwe predikant ds. Martijn van Laar.

Stedelijke activiteiten

Een kleine 150 mensen uit alle geledingen van de kerk bezoeken vrijdag 12 januari de nieuwjaarsbijeenkomst in de Nassaukerk. In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen organiseert de afdeling Communicatie op 13 maart een verkiezingsdebat in de Noorderkerk met de lijsttrekkers van de grote partijen. Zij spreken zich uit over thema's als: de rol van religie in de stad, leefbaarheid, moraal in de politiek, integratie en radicalisering. Met Pasen is de PKA een van de deelnemende partijen aan het mediaspektakel The Passion. Een grote groep kerkelijke jongeren loopt mee in de Passion-optocht. De stedelijke Paascampagne sluit bij The Passion aan. De PKA is ook betrokken bij de organisatie van het interkerkelijk korenfestival op 5 mei in de Lutherse kerk aan het Spui, een initiatief van de Raad van Kerken Amsterdam. Een in 2017 gehouden onderzoek onder de lezers van het PKA-magazine Kerk in Mokum wijst uit, dat er veel interesse en waardering is voor het blad. Wel worden de regio-edities afgeschaft en krijgt het magazine een restyling. Zondag 5 augustus is het weer 'volle bak' bij de Gay Pride-viering in de Keizersgrachtkerk die ieder jaar het slotstuk vormt van de Gay Pride-week. Eind augustus is de PKA voor het eerst present op de Amsterdamse Uitmarkt. Bezoekers van de stand krijgen een exemplaar van de speciale editie van Kerk in Mokum uitgereikt met het culturele aanbod van PKA-kerken en pioniersplekken. Op 14 september vindt in de Keizersgrachtkerk de eerste Jacoba van Tongerenlezing plaats, uitgesproken door filosofe Désanne van Brederode. Er is veel animo voor de alternatieve Hervormingsdag-bijeenkomst met als thema 'De nieuwe Luthers' in Bierbrouwerij De Prael in het Westerpark, ditmaal georganiseerd door pioniersplek De Kwekerij. In een nieuwe editie van Preek van de Leek, de jaarlijks terugkerende happening in de Doopsgezinde Kerk aan het Singel, beklimmen achtereenvolgens journaliste en burgemeestersweduwe Femke van de Laan, oud-nieuwslezeres Noraly Beyer en radio-dj Wietze de Jager de kansel. De Kerstcampagne heeft als thema 'kwetsbaar kind'.

Wijkkerken en pioniersplekken haken aan bij het pr-materiaal en plaatsen samen met talloze andere Amsterdamse kerken hun kerstvieringen en -activiteiten op de website Kerst020.

Veilige Kerk en AVG

De Werkgroep Pastoraat van de PKA maakt een plan voor veilige relaties in de kerk, later omgedoopt tot het traject 'Veilige Kerk'. De werkgroep vindt twee vertrouwenspersonen bereid - coach en trainer Hannie Kraan en oud-PKA-predikant ds. Eddy Reefhuis - om voor de PKA als aanspreekpunt te fungeren. Daarnaast is er per wijkgemeente, pioniersplek en gremium een contactpersoon die ervoor zorgt dat het thema regelmatig aandacht krijgt en komt er een regeling voor het aanvragen van VOG's voor alle relevante betaalde en vrijwilligersfuncties. Een ander traject dat voor de hele kerk geldt, heeft te maken met de nieuwe wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die op 25 mei van kracht gaat. Met instructies en voorlichtingsbijeenkomsten krijgt iedereen binnen de organisatie die voor zijn/haar werk of vrijwilligersfunctie te maken krijgt met privacygevoelig informatie over de nieuwe beschermende maatregelen en -eisen.

Uit de wijken en regio's

De 19 wijkgemeenten, 11 pioniersplekken en leefgemeenschappen van de PKA vormen samen een kleurrijk netwerk van kerkelijke presentie in de wijken, buurten en stadsdelen. De afdeling personeelszaken van het kerkelijk bureau organiseert in september een bijeenkomst voor alle kosters van de PKA. Het is de eerste kostersbijeenkomst sinds jaren. Het merendeel van de kosters neemt eraan deel en beoordeelt de bijeenkomst als zeer positief. De kerkenraad van wijkgemeente De Ontmoeting en de Algemene Kerkenraad stemmen in met de verkoop per 1 januari 2019 van het kerkgebouw van De Ontmoeting aan de Baptistengemeente De Verbinding. Op zondag 9 december neemt wijkgemeente De Ontmoeting met pijn in het hart afscheid van haar gebouw en wordt zij gastvrij in kerkgebouw De Ark gastvrij ontvangen door de Regenbooggemeente met een viering en een maaltijd. In regio Noord gaat een werkgroep aan de slag met de toekomst van de kerkelijke presentie in dit stadsdeel.

Pioniersplekken

Er komen steeds meer pioniersplekken in Amsterdam. Hun begeleiding is in handen van pionierbegeleider ds. Bas van der Graaf. De 0,5 fte die hij hiervoor ter beschikking heeft, blijkt niet meer voldoende en wordt uitgebreid naar 0,75 fte. De bestuurlijke kant van kerkvernieuwing wordt sterk vereenvoudigd door samenvoeging van het Durffonds, de Kerngroep Vernieuwing, de Commissie 'beoordelen aanvragen pioniersplekken' en de Taakgroep Pionierbegeleider tot AK-werkgroep Kerkvernieuwing. Ook de hiermee samenhangende budgetten/fondsgelden worden samengevoegd. Nog in de oude constructie krijgt het Durffondsproject 'Stadsoase' van de Oude Kerk groen licht, een project dat zich richt op de vraag hoe kunst en religie elkaar kunnen beïnvloeden, versterken en stimuleren. Het ligt in de bedoeling van de PKA om per jaar twee nieuwe pioniersplekken te realiseren. Begin november kan een intentieverklaring worden getekend met pionier Willem Griffioen van pioniersplek Chaudfontaine. Hierna volgt een verkennend jaar, waarna de plek bij positief besluit door de Werkgroep Kerkvernieuwing een officiële PKA/PKN-pioniersplek wordt.

Uit de besturen

Een terugkerend punt op de agenda van de *Algemene Kerkenraad* is het Beleidskader 2018-2022. In het verlengde daarvan komt een voorstel voor het wijzigen van de bestuursstructuur aan de orde. Dit vanuit de wens van de AK om meer tijd te hebben voor gesprek en verdieping en meer inhoudelijk betrokken te zijn bij wat er binnen de PKA speelt. Een aspect van de nieuwe structuur is het installeren van vaste en ad-hoc AK-werkgroepen die zich verdiepen in een deelaspect van organisatie of beleid. In de mei-vergadering komen zoals gebruikelijk de Jaarrekeningen 2017 van zowel PKA als Diaconie aan de orde. In november wordt de Begroting 2019 van de Diaconie, die in opzet vernieuwd is, vastgesteld en ter inzage in de wijkkerken gelegd. Het zelfde geldt voor de Begroting 2019 van de PKA. In verband met een

groeiend negatief resultaat en het niet behalen van de 3%-regeling die moet leiden tot een gezondere financiële huishouding, wordt het opstellen van een meerjarenbegroting uitgesteld. Een AK-werkgroep gaat aan de slag met een voorstel voor het maken van scherpere financiële keuzes, vooral ten aanzien van de stedelijke kosten.

Tijdens de jaarlijkse workshopavond in januari voor leden van het *College van Kerkrentmeesters* gaat een van de werksessies over ‘het vermogen’. De PKA heeft een aanzienlijk vermogen en dit is in de besturen een terugkerend punt van discussie. De achterliggende vraag is of niet een deel van het vermogen kan worden ingezet voor bijvoorbeeld kerkvernieuwing. In de maart-vergadering van het college komt het onderwerp ter sprake aan de hand van vier scenario’s. Ook in dit gremium is het Beleidskader 2018-2022, en dan vooral hoofdstuk 5 over mensen en middelen, een terugkerend onderwerp van gesprek. In mei komt de Jaarrekening 2017 aan de orde. In opdracht van het CKR krijgt onderzoeksbureau Hoek de opdracht het functioneren en de rol van het kerkelijk bureau te onderzoeken. Op de agenda staat verder het vervolg van het huurcontract van Diaconie en PKA voor de ruimten van het kerkelijk bureau in de Van Limmikhof dat in december 2018 afloopt. In november gaat het college akkoord met de Begroting 2019 en het om eerder genoemde redenen uitstellen van het opstellen van een meerjarenbegroting.

Kerkelijk bureau

Na het vertrek in december 2016 van directeur kerkelijk bureau Bram Schriever en een periode met interim-directeur Klaas Dirk Bruintjes neemt per januari 2018 Jenneke Welmers de functie over. Door toenemende automatisering komt de functie van secretariaatsmedewerkster te vervallen. Ten gevolge hiervan neemt het kerkelijk bureau in februari afscheid van Jacqueline Michielsen. Archivaris Anneke Stadig bereikt in september de pensioengerechtigde leeftijd en medewerkster relatiebeheer Ans van Raalte gaat begin november met pensioen. Ook medewerkster financiën Alice van de Bospoort en P&O-adviseur Petra Visser vertrekken. Nieuw in dienst komen: op de afdeling financiën Lia van Westen, tijdelijk Cor Piening en tenslotte Wouter van der Linde, op de afdeling personeelszaken Suzanne Stoelinga en als operationeel medewerker Kim van Willigen. Het kerkelijk bureau zal de komende jaren zijn dienstverlening aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen en behoeften. Er wordt daarbij kritisch gekeken naar kosten en efficiency.

Met het aannemen van het nieuwe beleidskader is de PKA in een nieuwe fase terecht gekomen. Er zullen naast de wijkkerken steeds meer vernieuwingsplekken ontstaan. Minder vast, misschien tijdelijk van aard, maar van betekenis voor wie hier en nu een pleisterplaats voor de ziel zoekt. Om lichtvoetig te kunnen gaan, moet de kerk de komende jaren keuzes maken, zeker ook op financieel gebied, en loslaten wat niet langer past. Dat vraagt om geestelijk leiderschap in de hele breedte van de kerk. Leiderschap dat rust op geloof en op een heldere (theologische) visie op de toekomst van de kerk in Amsterdam: een kerk met lef en liefde voor de stad.

Ds. Rosaliene Israël,
scriba